

**ACTIVITEITENPLAN HERONTWIKKELING
HEIJPLAAT
ONDERBOUWING AANVRAAG FLORA- EN
FAUNAWET**

WOONBRON ONTWIKKELBEDRIJF

14 oktober 2011
075787403:0.5 - Definitief
B01044.000024.0200

Inhoud

1	Omschrijving werkzaamheden	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Werkzaamheden	2
1.2.1	Afbakening plangebied	2
1.2.2	Omschrijving activiteiten en werkzaamheden	3
1.3	Doel en belang van de activiteiten, alternatieven	5
2	Natuurinformatie	7
2.1	Huidige situatie	7
2.2	ligging ten opzichte van beschermde gebieden	8
2.3	Aanwezigheid van beschermde soorten	8
2.3.1	Methode veldwerk	8
2.3.2	Verspreiding soorten in plangebied	9
2.4	Mitigerende maatregelen	12
2.4.1	Verwijderen groen	12
2.4.2	Sloop gebouwen	12
2.4.3	Tijdelijke mitigatie	14
2.4.4	Permanente mitigatie	15
2.5	Compenserende maatregelen	16
2.6	Effecten op beschermde soorten	16
2.6.1	Korte termijn	16
2.6.2	Lange termijn	17
2.7	Zorgvuldig handelen	17
Bijlage 1	Waarnemingen vleermuizen	18
Bijlage 2	Flora- en faunawet	20

HOOFDSTUK 1 Omschrijving werkzaamheden

1.1

AANLEIDING

Op dit moment wordt het Nieuwe Dorp Heijplaat herontwikkeld door Woonbron Ontwikkelbedrijf. Hiervoor worden de bestaande woningen gesloopt en worden nieuwe woningen gerealiseerd. Voor deze ontwikkeling is in 2007 reeds een ontheffing van de Flora- en faunawet verleend (kenmerk FF/75c/2006/0354) voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Deze ontheffing loopt tot 1 januari 2012. De werkzaamheden zijn echter nog niet afgerond, dus er moet een nieuwe ontheffing worden aangevraagd.

In dit kader is in 2011 een jaarrond vleermuisonderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn twee kleine zomerverblijven en vier paarverblijven van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Over het algemeen kwam deze soort in relatief lage dichtheden voor. Andere zwaarder beschermde soorten zijn niet aangetroffen. Bij de sloop van de woningen kunnen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet ten aanzien van de gewone dwergvleermuis overtreden worden, maar dit wordt geheel voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen. Via dit activiteitenplan wordt ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd, met als doel het verkrijgen van een positieve afwijzing.

De letters en beschrijvingen in de tekstkaders corresponderen met de de verplichte onderdelen van het activiteitenplan, zoals benoemd in het aanvraagformulier 'ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet' van het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie.

1.2

WERKZAAMHEDEN

In deze paragraaf worden de werkzaamheden beschreven, waar deze aanvraag betrekking op heeft.

1.2.1

AFBAKENING PLANGEBIED

A – Adres, postcode, gemeente en provincie van de locatie waar de werkzaamheden worden uitgevoerd
C - Ingetekende topografische kaart

Het Nieuwe Dorp Heijplaat wordt begrensd door de volgende straten:

Heysekade, Karapad, Duivendrechtsestraat, Dockyardpad en Directeur de Gelderstraat

Postcodegebied: 3089
Heijplaat, Gemeente Rotterdam
Provincie Zuid Holland

Afbeelding 1

De globale begrenzing van het plangebied (rood)

Bron ondergrond: Google Earth

1.2.2

OMSCHRIJVING ACTIVITEITEN EN WERKZAAMHEDEN

B – Omschrijving van de activiteiten en werkzaamheden
D – Manier waarop de activiteiten worden uitgevoerd
F – Planning en onderbouwing van de activiteiten

Afbeelding 2

Kaart met de locaties van de werkzaamheden. Alle bestaande bebouwing binnen de rode begrenzing wordt gesloopt

Bron ondergrond: Google Earth

Sloop van gebouwen

Alle gebouwen in het plangebied van Het Nieuwe Dorp Heijplaat worden gesloopt. Deze sloop wordt vleermuisvriendelijk uitgevoerd op locaties waar verblijfplaatsen van vleermuizen zijn aangetroffen of zeer waarschijnlijk zijn (zie paragraaf 2.4). In fase 1 is de sloop al in volle gang. Zie voor de fasering het kopje 'planning'

Nieuwbouw

In het gehele gebied wordt nieuwbouw gerealiseerd. Zie voor een nadere beschrijving hiervan het 'Strategisch Masterplan Nieuwe Dorp Heijplaat'

Aanpassingen aan het groen

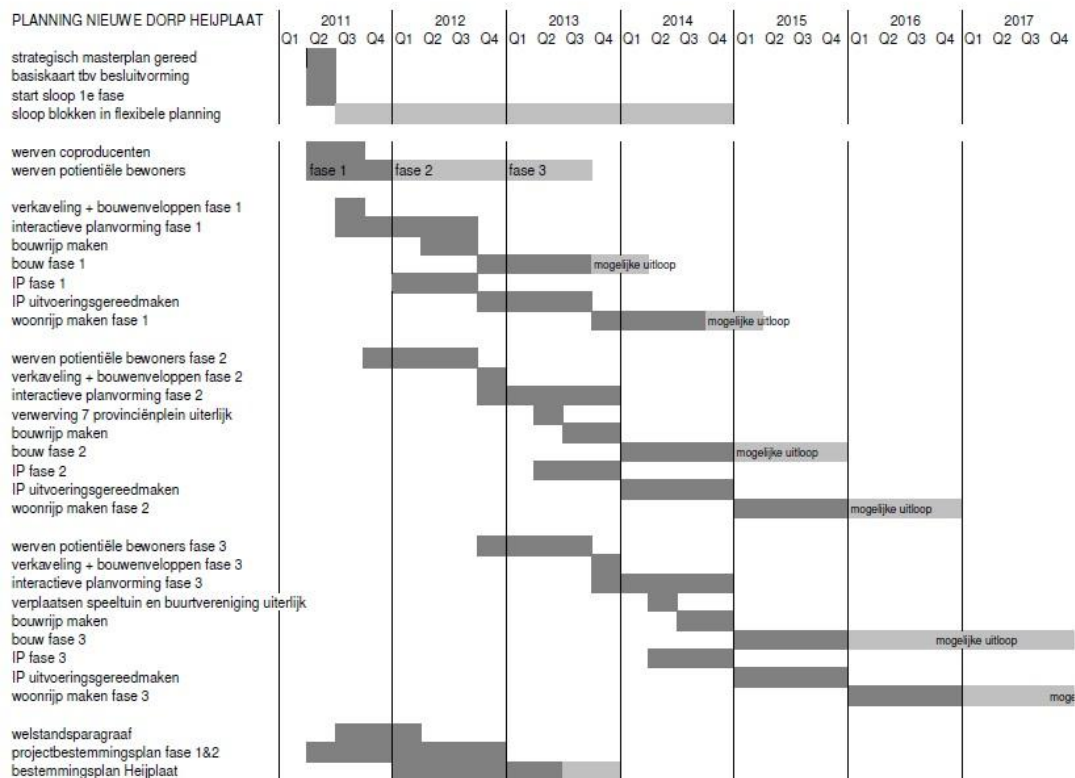
In het plangebied bevindt het groen zich in de openbare ruimte en in de tuinen. Het is op dit moment nog niet duidelijk welk groen behouden zal blijven. Worst case zal er daarom vanuit gegaan worden dat al het groen in de wijk zal verdwijnen. In de nieuwe wijk zal wel weer veel groen terugkomen.

Planning

De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd. Zie Afbeelding 3 & Afbeelding 4 voor de planning en ligging van de verschillende fases.

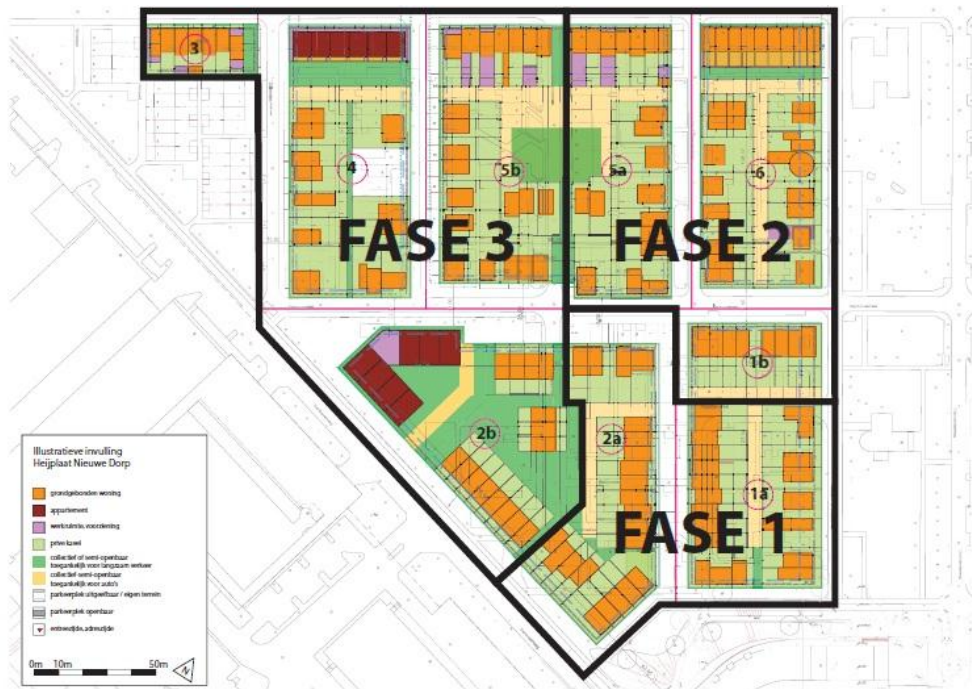
Afbeelding 3

Voorlopige planning van de werkzaamheden

Afbeelding 4

Kaart met de fasering van de werkzaamheden

1.3

DOEL EN BELANG VAN DE ACTIVITEITEN, ALTERNATIEVEN

- E – Doel en belang van de activiteiten
- U – Omschrijving dwingende reden van groot openbaar belang
- S – Beschrijving alternatieven en reden waarom die alternatieven niet worden gebruikt

Let op: de werkzaamheden zijn sinds de vorige ontheffingsaanvraag niet wezenlijk veranderd. Er is toen ontheffing verleend voor het aantasten van verblijven van de gewone dwergvleermuis (FF/75C/2006/0354). Onderstaande tekst is letterlijk gekopieerd uit deze ontheffing.

Tot de sloop van de gebouwen is besloten, omdat deze niet meer voldoen aan de huidige eisen. De bouwtechnische problemen betreffen onder meer een slechte fundering. Uit het oogpunt van het behouden van het Nieuwe Dorp Heijplaat is revitalisering noodzakelijk. Het renoveren vergt dusdanige investeringen dat dit niet rendabel is en ook dan leegstand niet te voorkomen is. Hetzelfde geldt wanneer een deel van Heijplaat wordt gerenoveerd. Wanneer geen renovatie of nieuwbouw plaatsvindt, zullen op den duur ook de bestaande woningen niet meer geschikt zijn voor vleermuizen door het verdergaande verval. Het behoud van de woningen is dan ook geen alternatief voor de duurzame instandhouding van de desbetreffende rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Door het uitvoeren van de voorgestelde mitigerende maatregelen wordt de instandhouding van de gewone dwergvleermuis gegarandeerd.

Positieve afwijzing

Omdat dit een aanvraag voor een positieve afwijzing betreft, zullen wij geen wettelijk belang onderbouwen. Er vindt geen overtreding van de verbodsbepalingen plaats

HOOFDSTUK 2 Natuurinformatie

2.1

HUIDIGE SITUATIE

L Beschrijving huidige situatie van het gebied

Het plangebied bestaat op dit moment uit woningblokken met platte daken en op meerdere plekken bevinden zich in de muren open stootvoegen.

De intensief beheerde groenzones rond de gebouwen in de openbare ruimte en de tuinen bestaan uit bomen, stuiken en gazonnen. Geen van de bomen bevat holtes. De voornaamste groenzones bevinden zich bij de sporthal in het zuiden van het plangebied, in de tuinen tussen de gebouwen en net buiten het plangebied aan de oostkant.

Aan de noordzijde grenst het plangebied direct aan de Heysehaven.

De afbeeldingen hieronder geven een impressie van het plangebied

Afbeelding 5

Overzicht van het plangebied. Van boven naar beneden en van links naar rechts: woningen in het plangebied; Zicht op de Heysehaven; De Heysehaven; De Heysekade; woningen met openbaar groen; woningen in het plangebied.

Bron: Strategisch Masterplan Nieuwe Dorp Heijplaat.

2.2

LIGGING TEN OPZICHTE VAN BESCHERMDE GEBIEDEN

M – positie van de uitvoeringslocatie ten opzichte van beschermde natuurgebieden

Het plangebied ligt in het dorp Heijplaat, middenin het Rotterdams havengebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 is 'Oude Maas' en ligt op ruim 5 kilometer afstand. Het dichtstbijzijnde EHS gebied is de Nieuwe Maas en ligt op 800 meter afstand. Gezien de aard van de ingreep, worden effecten op deze en andere beschermde natuurgebieden uitgesloten.

2.3

AANWEZIGHEID VAN BESCHERMDE SOORTEN

2.3.1

METHODE VELDWERK

G – Deskundigen die betrokken zijn bij de activiteiten en hun kwalificaties
J – Verantwoording van de effectenstudie

O – Verantwoording de verspreidingsinformatie

Er is een vleermuisonderzoek uitgevoerd, om het gebruik van het plangebied door vleermuizen in beeld te krijgen. Dit onderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (Netwerk Groene Bureaus, Gegeven Autoriteit Natuur, Zoogdiervereniging, 2011). Bij dit onderzoek is ook gelet op de aanwezigheid van andere beschermde soorten en specifiek de gierzwaluw, huismus en beschermde planten.

Tabel 1

Datum, tijd, weersomstandigheden en betrokken onderzoekers bij het veldbezoek

Datum	Tijd	Weer	Onderzoekers	Doel
1 juni 2011	21:15 – 23:30	Windkracht 1 bft Helder 15° Celsius	■■■■■ ■■■■■ ■■■■■	Zomer- en kraamverblijven, vliegroutes, jachtgebied
1 juli 2011	2:15 – 5:30	Windkracht 2-3 bft Half bewolkt, korte lichte bui (waarna nog wel vleermuis activiteit is waargenomen) 14° Celsius	■■■■■ ■■■■■ ■■■■■	Zomer- en kraamverblijven, vliegroutes, jachtgebied
4 augustus 2011	04:05 – 06:10	Windkracht 1 bft Half bewolkt 14° Celsius	■■■■■ ■■■■■	Zomerverblijven, vliegroutes, jachtgebied
15 augustus 2011	21:00 – 00:05	Windkracht 1 bft Onbewolkt 15° Celsius	■■■■■ ■■■■■ ■■■■■	Balts- en paarverblijven, vliegroutes, jachtgebied
15 september 2011	20:00 – 22:45	Windkracht 2-3 bft Half bewolkt 14° Celsius	■■■■■ ■■■■■ ■■■■■	Balts- en paarverblijven, vliegroutes, jachtgebied

■■■■■ zijn alle vier werkzaam als ecooloog bij ARCADIS, welke aangesloten is bij het Netwerk Groene Bureaus. De inventarisatierondes zijn altijd gedaan met met minimaal één Petterson D240x. De overige batdetectors waren van het model Petterson D200.

2.3.2

VERSPREIDING SOORTEN IN PLANGEBIED

N verspreiding van beschermde soorten op en bij uitvoeringslocatie

Vleermuizen

In het plangebied bevindt zich jachtgebied, twee zomerverblijven en vier paarverblijven van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). De beschrijving van de waarnemingen per veldbezoek zijn toegevoegd in bijlage 2.

Alle vleermuizen zijn streng beschermd (tabel 3 / bijlage IV Habitatrictlijn)

Gewone dwergvleermuis

De activiteit van de gewone dwergvleermuis is beperkt tot de westelijke helft van het plangebied en dan vooral gebonden aan de groenzones. In de binnentuinen tussen de gebouwen van de Duivendrechtstraat, Moordrechtstraat en de Corydastraat, bij de sporthal en in de parkzone ten westen net buiten het plangebied bevinden zich jachtgebieden van de gewone dwergvleermuis (zie Afbeelding 6). Het betreft zeer lage dichtheden, tussen de één en vijf individuen in het hele plangebied.

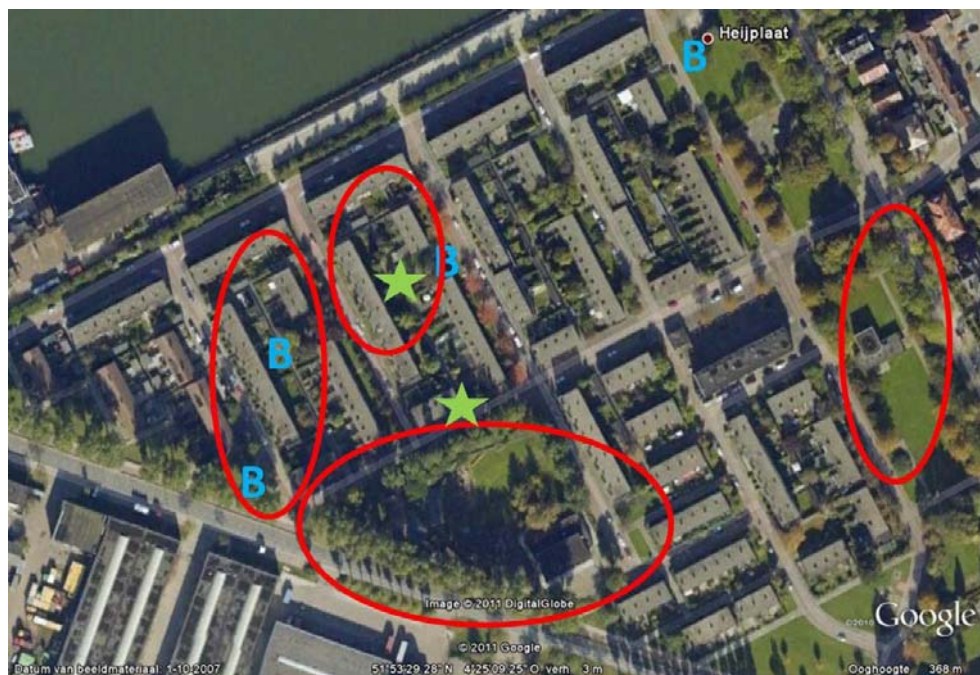
In het plangebied bevinden zich twee kleine zomerverblijven van de gewone dwergvleermuis (zie Afbeelding 6). In de top van de zijgevel van Karimunstraat nr. 17 is één invlieger geconstateerd. Verder is in de binnentuin Corydastraat-Karimunstraat-Moordrechtstraat-Heysekade één zwermende gewone dwergvleermuis vastgesteld, de verwachting is dat er zich nog een zomerverblijf in de omliggende bebouwing bevindt. Gezien de lage aantallen betreft het zeker geen kraamverblijf, maar een zomerverblijf van mannetjes. In het najaar zijn op deze locaties geen baltsende mannetjes waargenomen, waardoor de aanwezigheid van een winterverblijf op die plaats zeer onwaarschijnlijk is. De dichtheid baltsende vleermuizen in het plangebied is dusdanig laag dat er op andere locaties ook geen winterverblijf verwacht worden

Verspreid over het gebied zijn baltsterritoria van ongeveer vier mannetjes waargenomen in de directe omgeving van de woningen (zie Afbeelding 6). Paarverblijven bevinden zich over het algemeen in de buurt van baltsterritoria en zijn moeilijk vast te stellen. Geschikte locaties zijn spleten in gebouwen en soms boomholtes. Het is dus zeer waarschijnlijk dat er paarverblijven aanwezig zijn in de gebouwen. De aanname is dat er vier paarverblijven in de gebouwen aanwezig zijn.

Afbeelding 6

Het gebruik van het plangebied door de gewone dwergvleermuis.
Cirkel = jachtgebied
B = baltsterritorium
Ster = zomerverblijf

Bron ondergrond: Google Earth

Broedvogels

Overige biota

In het plangebied bevinden zich een groot aantal bomen en struiken. Het kan niet worden uitgesloten dat er tijdens het broedseizoen nesten van algemene broedvogels aanwezig zijn in deze groenstructuren.

Het gebouw is ongeschikt als nestlocatie voor de huismus en de gierzwaluw, vanwege het ontbreken van schuine daken en andere potentiële nestholtes. Er zijn in juni wel zwermen gierzwaluwen aangetroffen, maar deze nestelen zeker niet in het plangebied. Waarschijnlijk nestelen ze in het Oude Dorp (het oosten) van Heijplaat. De aanwezigheid van andere vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten kan worden uitgesloten. Tijdens het broedseizoen kunnen op of in het gebouw wel algemene gebouwbewonende broedvogels, zoals de kauw, aanwezig zijn. Meeuwensoorten zijn niet broedend in het gebied aangetroffen.

Alle broedvogels zijn streng beschermd. Met de aanwezige nesten moet zorgvuldig worden omgegaan.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens één van de veldbezoeken is een egel aangetroffen. In het plangebied kunnen ook algemene (spits)muizen aanwezig zijn. Dit zijn licht beschermde soorten onder de flora- en faunawet (tabel 1). Voor deze soorten geldt, in het geval van een activiteit die valt onder 'ruimtelijk ontwikkeling en inrichting', een vrijstelling van de verbodsbepalingen (artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet). De zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) is nog wel van toepassing.

De aanwezigheid van zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren kan op basis van het ontbreken van geschikt habitat worden uitgesloten.

Vaatplanten

In het plangebied zijn geen beschermde planten aangetroffen. Het groen rondom de gebouwen bestaat uit intensief beheerde tuinen en groenzones. De aanwezigheid van beschermde vaatplanten kan op basis van het ontbreken van geschikt habitat worden uitgesloten.

Amfibieën & reptielen

In het plangebied kunnen individuen van de gewone pad overwinteren. De gewone pad is een licht beschermde soort onder de Flora- en faunawet (tabel 1). Voor deze soorten geldt, in het geval van een activiteit die valt onder 'ruimtelijk ontwikkeling en inrichting', een vrijstelling van de verbodsbepalingen. De zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) is nog wel van toepassing.

De aanwezigheid van zwaarder beschermde amfibieën en reptielen kan op basis van het ontbreken van geschikt habitat en verspreidingsgegevens worden uitgesloten.

Ongewervelden

De aanwezigheid van beschermde ongewervelden kan op basis van het ontbreken van geschikt habitat worden uitgesloten.

Tabel 2

In het plangebied aanwezige soorten waarvoor mitigerende maatregelen moeten worden getroffen. Voor overtreding van de verbodsbepalingen moet ontheffing worden aangevraagd

Soort(groep)	Functionaliteit plangebied	Bescherming
Gewone dwergvleermuis	Twee zomerverblijven (1-5 ex.) Vier paarverblijven Jachtgebied (5 ex.)	Streng beschermd (tabel 3 / bijlage IV Habitatrichtlijn)
Broedvogels	Diverse nesten	Streng beschermd (vogels)

2.4

MITIGERENDE MAATREGELEN

P – Maatregelen om schade aan de soort te voorkomen of te beperken (mitigerende maatregelen)
R - Tijdstip en locatie mitigerende maatregelen

2.4.1

VERWIJDEREN GROEN

Het verwijderen van groen vindt plaats buiten het broedseizoen van vogels (half maart – juli) om het verstoren van broedvogels te voorkomen.

2.4.2

SLOOP GEBOUWEN

Betrekken vleermuisdeskundige

Een vleermuisdeskundige wordt bij het project betrokken vanaf de start van de sloopwerkzaamheden. Voorafgaand aan de werkzaamheden worden, door middel van een toolbox-meeting met de aannemer, de mitigerende maatregelen toegelicht, kunnen plaatsen worden aangewezen waar de vleermuizen (mogelijk) voorkomen en kan de methode van sloop worden toegelicht.

Veilige periode

Het ongeschikt maken van zomer- en paarverblijven van de gewone dwergvleermuis vindt plaats in een relatief veilige periode:

- De gebouwen waar zomerverblijven zijn aangetroffen (zie Afbeelding 7) worden ongeschikt gemaakt voor vleermuizen na de winterslaap en voor de kraamtijd (tussen half maart en half mei), na de kraamtijd (tussen half juli en half augustus) en na de paartijd (tussen oktober en half november)
- De overige gebouwen kunnen regulier worden gesloopt buiten de paartijd (tussen oktober en half november). Als toch tijdens de paartijd moet worden gesloopt, worden deze gebouwen voorafgaand aan de paartijd ongeschikt gemaakt.

Er wordt dan alleen gewerkt als er geen nachtvorst is en bij dagtemperaturen van boven 10°C, zodat vleermuizen die onverwacht toch aanwezig zijn, kunnen vluchten.

Wanneer met de sloop wordt begonnen voordat het broedseizoen is gestart (voor half maart) dan zal het gebouw ongeschikt zijn als nestlocatie voor broedvogels, vanwege de verstoring. Verstoring van broedgevallen wordt daarmee voorkomen.

Vleermuisvriendelijke sloop

De gebouwen waar de zomerverblijven van de gewone dwergvleermuis zijn aangetroffen (zie Afbeelding 7) worden op een dusdanige manier gesloopt dat het risico op het verwonden of doden van vleermuizen geminimaliseerd wordt. Hiervoor worden de gebouwen ongeschikt gemaakt voor vleermuizen volgens onderstaand protocol, voordat de daadwerkelijke sloop van start gaat. De overige gebouwen in het plangebied kunnen buiten de paartijd regulier worden gesloopt. Als toch tijdens de paartijd wordt gewerkt, dan moeten deze gebouwen voorafgaand aan de paartijd ook volgens het onderstaand protocol ongeschikt worden gemaakt voor vleermuizen.

Het vleermuisvriendelijk slopen gebeurt door het nemen van de volgende maatregelen:

- Er wordt gesloopt met een voorzichtige aanpak: strippen in plaats van met de kogel;
- De gebouwen worden minimaal één week voor de sloop gestript;
- Het strippen vindt plaats in een voor de vleermuizen veilige periode (zie beschrijving hierboven), waarbij de dagtemperatuur minimaal 10°C bedraagt en bij afwezigheid van regen en wind;
- Het strippen houdt in: er worden om de 3 meter gaten in de spouwmuur gemaakt van 75 x 75 cm waarna de sloop minimaal twee dagen wordt stil gelegd voordat aan de betreffende spouwmuur verder gewerkt wordt. Het klimaat in het aanwezige vleermuisverblijf wordt dan verstoord, en de dieren krijgen de gelegenheid een ander veilig onderkomen te zoeken;
- Tijdens het slopen is een vleermuisdeskundige oproepbaar. Indien er tijdens het slopen binnen de aangegeven veilige periode onverhoopt toch vleermuizen aangetroffen worden, dient het slopen tijdelijk stilgelegd te worden, en dient een vleermuisdeskundige de gevonden dieren op te vangen en/of elders vrij te laten.
- Voor alle soorten geldt de zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet, zie bijlage 2).

Afbeelding 7

Gebouwen die gesloopt worden volgens de vleermuisvriendelijke methode. De overige gebouwen binnen het plangebied kunnen regulier worden gesloopt.

Bron ondergrond: Google Earth

2.4.3

TIJDELIJKE MITIGATIE

Om te mitigeren voor het (tijdelijke) verlies van de diverse verblijfplaatsen in de te renoveren gebouwen worden eind 2011 vleermuiskasten in de directe omgeving van het plangebied opgehangen. Er zullen twee vleermuiskasten worden opgehangen op minimaal 4 meter boven de grond, of boven platte daken, direct onder de dakrand aan blinde west- of zuidgevels van gebouwen in de omgeving van het plangebied. Het betreft broedkasten van het model Korsten (80cm x 80 cm), geschikt voor gewone dwergvleermuizen en de laatvlieger

Afbeelding 8

Voorbeeld van het type vleermuiskast dat toegepast zal worden. De afmeting van de kast is 80 x 80 cm

2.4.4

PERMANENTE MITIGATIE

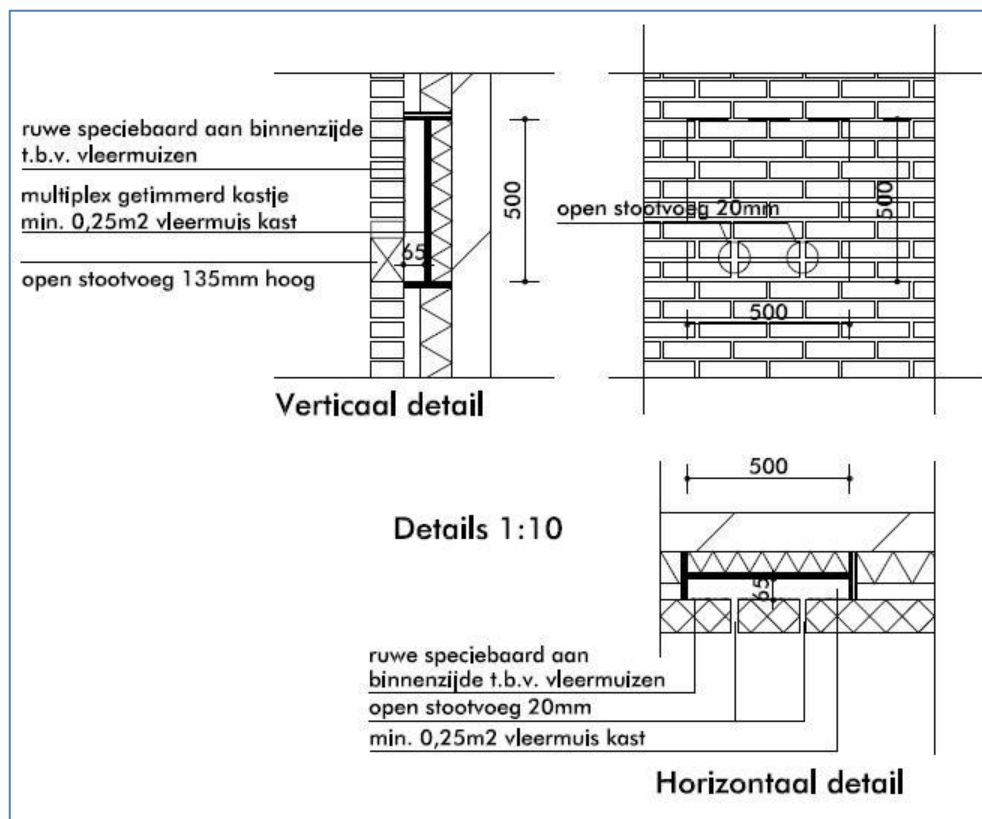
Om nieuwe verblijfplaatsen voor vleermuizen te creëren in de nieuwe bebouwing, worden op twee locaties stootvoegen en de achterliggende spouwmuren zodanig ingericht dat ze geschikt zijn voor vleermuizen. Zie Afbeelding 9 voor een tekening van de vleermuisvriendelijke spouw. De vleermuisvriendelijke spouwen voldoen aan de volgende eisen:

- De open stootvoegen (twee per aangepaste spouw) hebben een breedte van 20 mm en een hoogte van 135 mm;
- De achterliggende holle ruimte heeft een diepte van 65 mm;
- Het oppervlak van de achterliggende holle ruimte bedraagt circa 1 m²;
- Het isolatiemateriaal aan de binnenzijde van de holle ruimte is hard en glad afgewerkt (bijv met hout); zodat de vleermuizen niet in het wollige isolatiemateriaal hangen;
- De holle ruimte wordt afgekaderd (zie tekening) om te voorkomen dat de vleermuizen verder de spouw ingaan en daar alsnog vast komen te zitten;
- Er worden ruwe bakstenen toegepast in de holle ruimte en deze worden voldoende ruw gemetseld, zodat de vleermuizen hier aan kunnen hangen; en
- Er wordt voorkomen dat de locaties direct beschenen worden met verlichting.

Afbeelding 9

Tekening van een vleermuisvriendelijke spouwmuur.

De afbeelding is van een vleermuisverblijf met een oppervlak van 0,25 m². Bij de aanleunwoningen zal een oppervlak van 1m² worden aangehouden.

2.5

COMPENSERENDE MAATREGELEN

Q – Maatregelen om onvermijdelijke schade aan de soort te herstellen (compenserende maatregelen)

R – Tijdstip en locatie compenserende maatregelen

Het nemen van compenserende maatregelen is niet noodzakelijk. Alle effecten worden voorkomen door het nemen van mitigerende maatregelen.

2.6

EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN

2.6.1

KORTE TERMIJN

H – korte termijn effecten op de beschermde soorten

Populaties gewone dwergvleermuizen maken gebruik van een netwerk aan zomerverblijven in een stad. Als gevolg van de sloop van de gebouwen worden twee kleine zomerverblijven uit een dergelijk netwerk tijdelijk weggenomen. Dit tijdelijke verlies wordt gemitigeerd door het realiseren van tijdelijke vleermuis kasten. Er is dus geen sprake van tijdelijk verlies van zomerverblijven.

Bij de sloop worden ook vier paarverblijven van de gewone dwergvleermuis weggenomen. In de omliggende gebouwen bevinden zich voldoende alternatieve paarverblijven.

Bovendien wordt het tijdelijke verlies van paarverblijven gemitigeerd door het realiseren van de tijdelijke vleermuiskasten. Er is geen sprake van tijdelijk verlies van paarverblijven.

Bij het project wordt worst case al het groen verwijderd. In de omgeving is echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig voor de enkele individuen die in het plangebied voorkomen. Het verlies van foerageergebied dat optreedt als gevolg van de plannen zal niet leiden tot verlies van functionaliteit van verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

Het optreden van negatieve effecten op de korte termijn kan worden uitgesloten.

2.6.2

LANGE TERMIJN

I lange termijn effecten op de staat van instandhouding van de soorten

In de nieuwe bebouwing worden op twee plaatsen nieuwe geschikte winter- en zomerverblijven van de gewone dwergvleermuis gerealiseerd. In de nieuwe bebouwing zijn ook voldoende potentiële paarverblijven van de gewone dwergvleermuis aanwezig. In de nieuwe situatie komt er veel groen tussen de gebouwen terug, waardoor de aanwezigheid van geschikt foerageergebied is gegarandeerd. De gunstige staat van instandhouding van beide soorten zal niet worden aangetast.

2.7

ZORGVULDIG HANDELEN

T – beschrijving zorgvuldig handelen

Bij de werkzaamheden wordt constant gelet op de aanwezigheid van dieren. Als bij de werkzaamheden dieren worden aangetroffen, dan wordt deze de gelegenheid geboden om aan de werkzaamheden te ontsnappen.

BIJLAGE 1

Waarnemingen vleermuizen

1 juni 2011 (zomer- en kraamverblijfplaatsen)

Deelnemers: [REDACTED]

Tijdsduur: 21:15 – 23:30

Weer: Nauwelijks wind, helder, 15 °Celsius

Apparatuur: Petterson D240x, Petterson D200

Uitkomsten: Enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen, vooral rondom beplanting bij de sporthal. Tot na zonsondergang zwermen met gierzwaluwen, deze hebben waarschijnlijk verblijfplaatsen in het oude dorp en niet in het plangebied.

1 juli 2011 (zomer- en kraamverblijfplaatsen)

Deelnemers: [REDACTED]

Tijdsduur: 2:15 – 5:30

Weer: wind 2-3 Bft, half bewolkt, 14 °Celsius, 1 korte bui tussendoor (daarna wederom vleermuis activiteit). Na zonsopkomst (5:30) aanhoudend zware regen.

Apparatuur: Petterson D240x, Petterson D200

Uitkomsten: Enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen, vooral rondom beplanting bij sporthal. Geen zwermactiviteit en/of invliegers waargenomen in plangebied.

4 augustus 2011 (zomerverblijfplaatsen)

Deelnemer: [REDACTED]

Tijdsduur: 4:05 – 6:10

Weer: Nauwelijks wind, half bewolkt, 14 °Celsius

Apparatuur: Petterson D240x

Uitkomsten: Parkje nabij sporthal is jachtgebied voor enkele gewone dwergvleermuizen. In de top van de gevel van Karimumstraat nr 17 is één invliegende gewone dwergvleermuis vastgesteld. Het betrof een mannetje dat al territoriaal was (baltsroep tijdens het korte zwermen). Elders zijn geen invliegers vastgesteld, wel zwermende gewone dwergvleermuis in binnentuin Corydastraat- Karimumstraat – Moordrechtstraat – Heijsekade. De aanwezigheid van een zomerverblijfplaats in de gebouwen aldaar is niet uit te sluiten.

15 augustus 2011 (balts- en paarverblijfplaatsen)

Deelnemers: [REDACTED]

Tijdsduur: 21:00 – 0:05

Weer: Nauwelijks wind, onbewolkt, 15 °Celsius

Apparatuur: Petterson D240x, Petterson D200

Uitkomsten: Baltsende gewone dwergvleermuizen vanaf 23:15. Baltsende dieren waarnomen in mn de Duivendrechtstraat. Verder aan de Mordrechtsestraat, Corydastraat en Directeur de Gelderstaat (aan kant kade). Het betrof enkele mannetjes, de balts activiteit is vooral gebonden aan groene elementen in het plangebied. Conclusie: enkele balsterritoria, per territorium kan de aanwezigheid van een paarverblijfplaats in de betreffende gebiedsdelen niet worden uitgesloten.

15 september 2011 (balts- en paarverblijfplaatsen)

Deelnemers: [REDACTED]

Tijdsduur: 20:00 – 22:45

Weer: wind 2-3 Bft, half bewolkt, 14 °Celsius

Apparatuur: Petterson D240x, Mini-3 batdetector

Uitkomsten: Enkele baltsende gewone dwergvleermuizen vanaf 21:00. Baltsende dieren waarnomen in met name de Duivendrechtstraat. Het betrof een enkel mannetje, de balts activiteit was vooral gebonden aan groene elementen in het plangebied. Conclusie: enkele baltsterritoria, per territorium kan de aanwezigheid van een paarverblijfplaats in de betreffende gebiedsdelen niet worden uitgesloten. Ten noorden buiten het plangebied (Quarantaineweg) werd één overvliegende ruige dwergvleermuis vastgesteld

BIJLAGE 2

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (2002) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren.

De Flora- en faunawet heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. De interpretatie van de wet is in 2009 aangescherpt. Deze aanscherping is in onderstaande uitleg opgenomen.

Algemene Zorgplicht

In het kader van de Flora- en faunawetgeving geldt dat alle dieren en planten een zekere mate van bescherming genieten, op basis van hun intrinsieke waarde. In artikel 2 van de Ffwet staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden. Deze algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Flora- en faunawet.

De Algemene Zorgplicht is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen jegens beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd. Er bestaat geen wettelijke sanctie op overtreding. Wel kunnen activiteiten door de Algemene Inspectiedienst (AID) worden stilgelegd.

Verbodsbepalingen

De algemene verbodsbepalingen, die handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten in gevaar kunnen brengen verbieden, is een belangrijk onderdeel van de Flora- en faunawet. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante wettelijke bepalingen staan hieronder genoemd.

ALGEMENE VERBODSBEPALINGEN FLORA - EN FAUNAWET (ARTIKELEN 8 T/M 12)

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet zonder juiste ontheffing of het nemen van mitigerende maatregelen kan leiden tot handhaving van de AID of DLG. Zij kunnen proces-verbaal opmaken en het werk stilleggen. Overtredingen van de Flora- en faunawet worden beschouwd als 'economisch delict' en kunnen als zodanig ook beboet worden.

Vrijstellingen en ontheffingen

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling, wordt door het ministerie van LNV goedkeuring gegeven aan de mitigerende maatregelen, of is het mogelijk van de minister van LNV ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen verschillende groepen soorten worden onderscheiden. Deze groepen worden benoemd in het "Besluit van 28 november 2000 houdende regels voor het bezit en vervoer van en de handel in beschermde dier- en plantensoorten", kortweg genoemd "Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten". Dit besluit heeft de status van een AMvB. Onderstaande heeft betrekking op vrijstellingen en ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere activiteiten gelden andere regels die hier niet genoemd worden omdat ze niet van belang zijn.

Tabel 1 – Algemene soorten

Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, m.u.v. artikel 10

Tabel 2 – overige soorten

Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen). Eventueel mitigatie- en compensatieplicht. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag, m.u.v. artikel 10.

Tabel 3 – Soorten van bijlage 1 van de AMvB

Voor volgens art 75 lid 6 bij AMvB aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is per AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij:
- dwingende reden van groot openbaar belang;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zolang er geen sprake is van benutting of gewin) van de beschermde soort;

- enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade;
- er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er zorgvuldig wordt gehandeld.

Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Tabel 3 – soorten op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn

Voor volgens art 75 lid 6 aangewezen soorten die voorkomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is bij AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij:
 - dwingende reden van groot openbaar belang¹
 - enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade;
 - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
 - er zorgvuldig wordt gehandeld.

Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen (LNV hanteert nu de term “Positieve Afwijzing”). Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt er voor vogels een afwijkend beschermingsregime. Uit recente uitspraken van de ABRvS blijkt dat de manier waarop in Nederland tot voor kort werd omgegaan met ontheffingen voor vogels in strijd is met de Europese Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing is;
- er tevens sprake is van één van de volgende belangen
 - bescherming van flora en fauna;
 - veiligheid van luchtverkeer;
 - volksgezondheid en openbare veiligheid.

¹ Nb: voor deze groep kan er geen ontheffing worden verleend op basis van het belang “ruimtelijke ontwikkeling en inrichting”. Volgens de AMvB kan dit wel, echter recente uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) laten zien dat de AMvB op dit punt een onjuiste implementatie van de Europese Habitatrichtlijn is.

Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing kan worden verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (versturende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vangen.

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde “vaste rust- of verblijfplaats”. Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de “aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten” (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in onderstaande tabel 2.2.

Tabel 2.3

Categorieën broedvogels

Vogels	
Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop
Categorie 3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop
Categorie 4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen
Categorie 5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck². Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

Plicht om vooraf te toetsen

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk.

² Een deskundige dient vast te stellen of er in de omgeving voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden.